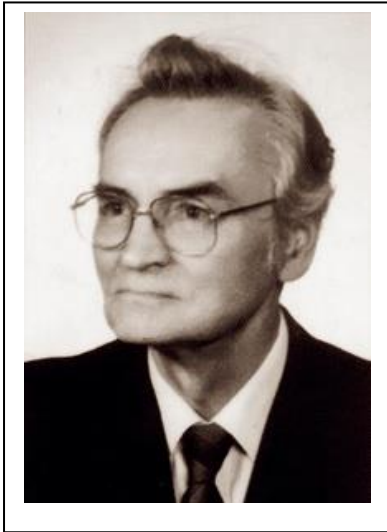

Stanisław LITAK, prof. dr hab.

Urodził się 23 lutego 1932 r. we wsi Glinik (obecnie woj. podkarpackie), syn Józefa i Franciszki Wójcik. W 1946 r. ukończył szkołę podstawową w Wielopolu Skrzyńskim, do Gimnazjum Ogólnokształcącym uczęszczał w Ropczycach, gdzie 1 czerwca 1951 r. uzyskał maturę. W roku szkolnym 1951-1952 pracował jako opiekun internatu męskiego i nauczyciel przysposobienia wojskowego. W 1952 r. rozpoczął studia na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, uwieńczone 17 listopada 1956 r. egzaminem magisterskim i obroną pracy: *Rozwój sieci parafialnej w archidiakonacie radomskim w średniowieczu*. 23 stycznia 1963 r. obronił doktorat na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie na podstawie pracy: *Formowanie sieci parafialnej w Łukowskiem do końca XVI wieku. Studium geograficzno-historyczne*. 30 czerwca 1970 r. odbył kolokwium habilitacyjne na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego na podstawie rozprawy: *Struktura i funkcje parafii w Polsce*, opublikowana w skróconej wersji w: *Kościół w Polsce*, t. 2, Kraków 1970. Od 1957 r. został zatrudniony w Instytucie Geografii Historycznej Kościoła w Polsce, w 1961 r. jako asystent na Sekcji Historii (obecnie Instytut Historii) KUL, w 1963 r. – starszy asystent, a po doktoracie jako adiunkt, w 1971 r. po zatwierdzeniu habilitacji – jako docent, w 1983 r. uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1992 r. otrzymał stanowisko profesora zwyczajnego. W latach 1984-2000 pracował na Sekcji / w Instytucie Pedagogiki, gdzie 19 listopada 1984 r. na wniosek Rady Wydziału Nauk Społecznych Senat Akademicki utworzył Katedrę Historii Wychowania i powierzył mu jej kierownictwo. W tych samych latach na Sekcji / w Instytucie Historii był kuratorem Katedry Historii Szkolnictwa i Wychowania, a w latach 2000-2005 kierownikiem Katedry Dydaktyki i Historii Szkolnictwa. Zmarł 23 lutego 2010 r. w Lublinie.

Badania prof. S. Litaka skupiały się na historii Kościoła w Rzeczypospolitej czasów nowożytnych, charakteryzowała je wnikliwa skrupulatność i wszechstronność. Pisał na temat duchowieństwa, seminariów duchownych, zakonów, bractw religijnych i kultu religijnego, szpitali, kultury religijnej, reform kościelnych, struktur administracyjnych Kościoła,

reformacji, stosunków wyznaniowych. Interesował się też dziejami oświaty. Bliskie mu były zagadnienia szkolnictwa parafialnego i zakonnego oraz Komisji Edukacji Narodowej. Wydał m.in. podręcznik akademicki do historii wychowania *Historia wychowania*, Kraków 2005. W latach dziewięćdziesiątych zapoczątkował wydawanie pod swoją redakcją serii „Prace z Historii Szkolnictwa w Polsce”. Współpracował z zespołem redakcyjnym „Katalogu Zabytków Sztuki w Polsce” oraz redakcją „Revue d’Histoire Ecclésiastique”. Jego dorobek naukowy to ponad 250 publikacji, w tym kilka o charakterze monograficznym i syntetycznym. *Duchowieństwo diecezji lubelskiej w okresie międzypowstaniowym (1835-1864)*, w: *Spółczesność Królestwa Polskiego*, t. 3, Warszawa 1968. Do jego najważniejszych prac należy opracowanie mapy organizacji Kościoła w Polsce: *Struktura terytorialna Kościoła łacińskiego w Polsce w 1772 r.*, Lublin 1979. Opublikował ponadto: *Od reformacji do Oświecenia. Kościół katolicki w Polsce nowożytnej*, Lublin 1994; *Kościół łaciński w Rzeczypospolitej około 1772 roku. Struktury administracyjne*, Lublin 1996; *Atlas Kościoła łacińskiego w Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVIII wieku*, Lublin 2006. Ogłosił drukiem ponad 20 artykułów źródłowych, dokonał także krytycznej edycji unikatowych: *Akt wizytacji generalnych diecezji inflanckiej i kurlandzkiej, czyli piltyńskiej z 1761 r.*, „Fontes”, 81 (1998). Kilka publikacji poświęcił tematyce parafialnej, m.in. *Parafie w Rzeczypospolitej w XVI-XVIII wieku. Struktura, funkcje społeczno-religijne i edukacyjne*, Lublin 2004. Pod jego kierunkiem powstało 17 rozpraw doktorskich i 138 prac magisterskich.

Był członkiem zarządu Polskiego Towarzystwa Historycznego, Komitetu Badań Historycznych PAN, Komisji Porównawczej Historii Kościoła PAN, Komisji Geografii Historycznej PAN, Towarzystwa Naukowego KUL, Lubelskiego Towarzystwa Naukowego, Towarzystwa Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej. Został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski i Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

Oprac. dr hab. Ryszard Skrzyniarz, prof. KUL

Bibliografia:

AU KUL, sygn. A 784, cz. 1-2, Akta osobowe pracowników, Litak Stanisław (1957-2005); M. Surdacki, *Profesor Stanisław Litak – historyk Kościoła, wychowania i szkolnictwa*, w: *Religie, edukacja, kultura. Księga pamiątkowa dedykowana Profesorowi Stanisławowi Litakowi*, red. M. Surdacki, Lublin 2002, s. 5-14.